

Handläggare: Ylva Larsson
Telefon: 08-508 33 874

Till
Utbildningsnämnden
2010-04-15

Datainspektionens beslut efter tillsyn enligt personuppgiftslagen vid Norra Real

Svar på datainspektionens beslut efter tillsyn enligt personuppgiftslagen (1998:204) PuL.

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår utbildningsnämnden att besluta följande

Utbildningsförvaltningen överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande med åtgärdsplan som sitt yttrande till datainspektionen.

Thomas Persson
Direktör

Johanna Engman
Avdelningschef
Kvalitets- och ekonomiavdelningen

Marie-Louise Hammer Åberg
Gymnasiechef

Sammanfattning

Datainspektionen genomförde den 12 oktober 2009 en inspektion av utbildningsnämndens personuppgiftsbehandling vid Norra Real och har meddelat beslut till följd av denna.

Datainspektionen förutsätter att utbildningsnämnden vidtar åtgärder avseende

- behörigheter i IT-systemet Hanna
- fritextfälten i IT-systemet Fronter och

- senast den 30 april 2010 inkommer till Datainspektionen med en redogörelse för hur arbetet med att ta fram rutiner och riktlinjer för bevarande och gallring av personuppgifter i Fronter har omhändertagits.

Förvaltningen kommer att vidta de åtgärder som datainspektionen förutsätter och har påbörjat planeringen för detta

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom kvalitets- och ekonomiavdelningen i samråd med gymnasieavdelningen och administrativa avdelningen.

Bakgrund

Datainspektionen genomförde den 12 oktober 2009 en inspektion av utbildningsnämndens personuppgiftsbehandling vid Norra Real och har meddelat beslut till följd av denna.

De IT-stöd som används på Norra Real och som innehåller personuppgifter om elever, och i förekommande fall vårdnadshavare, är bl.a. Hanna och Fronter.

Hanna är nämndens centrala system för registrering av de elever som går i gymnasieskolor i Stockholms stad. Systemet innehåller elevernas namn, personnummer, adress, telefonnummer, e-post, skola, betyg, betygsliknande omdömen, studieplan, studieväg, klass- och gruppstillhörighet, antal frånvarotimmar (skrivs ut på betyg), anhöriglistor, tillfälliga aktivitetslistor, rapportering till CSN, elevnotering. För elevernas vårdnadshavare finns uppgift om namn, personnummer, adress, telefonnummer och e-post.

Fronter är skolans lärplattform, d.v.s. system för administration och kommunikation. Systemet är uppdelat på ett stort antal webbaserade "rum" för lärare och elever. I dessa rum kan det ske undervisning i kursgrupper, diskussioner mellan deltagare, inlämning av uppgifter, förmedling av nyheter m.m. Det är lärarna som har behörighet att skapa nya rum, kontrollera informationen och vid behov ta bort uppgifter.

De uppgifter som behandlas om eleverna är namn, klass, grupper, personnummer, adress, studieplan (kurser, poäng, betyg), frånvaro, provresultat (kan finnas), omdöme, e-post och telefonnummer. Inom kort kommer även IUP att inkluderas i Fronter.

Datainspektionens beslut efter tillsyn enligt personuppgiftslagen vid Norra Real

Box 22049. Hantverkargatan 2F
Telefon 08-508 33 000
ylva.larsson@utbildning.stockholm.se

www.stockholm.se

Datainspektionens beslut

Efter tillsyn vid Norra Real enligt personuppgiftslagen fattade datainspektionen följande beslut:

Datainspektionen konstaterar att utbildningsnämnden i Stockholms stad (härefter utbildningsnämnden):

1. behandlar personuppgifter i Hanna i strid med kravet i 31 § PuL på att vidta lämpliga tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder
2. behandlar personuppgifter i fritextfälten i Fronter i strid med kravet i 9 § PuL på särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål
3. behandlar personuppgifter i strid med kravet i 9 § punkten i) PuL att personuppgifter inte skall bevaras under en längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med behandlingen.

Datainspektionen förutsätter att utbildningsnämnden vidtar följande åtgärder.

1. Vidtar lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder så att användarnas behörighet i Hanna på ett bättre sätt anpassas till användarnas behov av tillgång till uppgifter för att kunna utföra sitt arbete.
2. Utfärdar skriftliga instruktioner till användarna om vilka uppgifter som är relevanta att lämna i fritextfälten i Fronter.
3. Senast den 30 april 2010 inkommer till Datainspektionen med en redogörelse för hur arbetet med att ta fram rutiner och riktlinjer för bevarande och gallring av personuppgifter i Fronter har omhändertagits.

Datainspektionens motivering

1. Utbildningsnämnden behandlar personuppgifter i Hanna i strid med kravet i 31 § PuL på att vidta lämpliga tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder

I Hannasystemet loggar lärarna in med hjälp av sk smarta kort. De kan endast uppdatera/sätta betyg på de egna eleverna, men har åtkomst till uppgifter rörande skolans övriga elever. När det gäller elever i stadens övriga gymnasieskolor kan lärarna endast söka fram information om de har tillgång till elevernas personnummer, en uppgift som de inte är behöriga att ta fram i Hanna. När en elev flyttar över från en annan skola kan läraren för sitt arbete behöva ta del av elevens uppgifter vid den tidigare skolan.

Vid en samlad bedömning och med hänsyn till det stora antal elever som deltar, eller har deltagit, i undervisning i Stockholms stads gymnasieskolor och det stora antalet användare av Hanna bedömer Datainspektionen att det innebär en obefogad spridning av personuppgifter att ge samtliga användare i Hanna

möjlighet att med hjälp av sökning på personnummer ta del av uppgifter om elever vid andra skolor.

2. Utbildningsnämnden behandlar personuppgifter i fritextfälten i Fronter i strid med kravet i 9 § PuL på särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål

I PuL finns bestämmelser om grundläggande krav på behandlingen av personuppgifter. I 9 § punkten c) PuL anges följande.

”Den personuppgiftsansvarige skall se till att personuppgifter samlas in bara för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål.”

Bestämmelsen innebär att ändamålen måste bestämmas redan när uppgifterna samlas in och att ändamålen måste ha en viss precision. Detta innebär enligt Datainspektionens mening att det i regel krävs skriftliga instruktioner till användarna om vilka uppgifter som är relevanta att lämna i ett fritextfält. Instruktionerna bör exempelvis ange hur värderande omdömen om eleven skall formuleras och att kränkande uttalanden inte är tillåtna.

I ärendet har framkommit att Fronter innehåller fritextfält i anslutning till frånvarorapporteringen och portfolion (feedback till eleverna). Vidare har framkommit att utbildningsnämnden inte har några skriftliga rutiner och instruktioner för dokumentationen i fritextfälten.

Datainspektionen förutsätter att utbildningsnämnden, om den vill fortsätta att behandla personuppgifter i fritextfälten i Fronter, utfärdar skriftliga instruktioner till användarna om vilka uppgifter som är relevanta att lämna i fritextfält

3. Utbildningsnämnden behandlar personuppgifter i strid med kravet i 9 § punkten i) PuL att personuppgifter inte skall bevaras under en längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med behandlingen.

I PuL finns bestämmelser om grundläggande krav på behandling av personuppgifter. I 9 § punkten i) PuL anges följande.

”Den personuppgiftsansvarige skall se till att personuppgifter inte bevaras under en längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med behandlingen.”

Bestämmelsen skall dock bara tillämpas i den mån det inte i annan lag eller förordning finns avvikande bestämmelser. Detta framgår av 8 § andra stycket första meningen PuL, där följande anges. ”Bestämmelsen hindrar inte heller att en myndighet arkiverar och bevarar allmänna handlingar eller att arkivmaterial tas omhand av en arkivmyndighet.”

I ärendet har framkommit att utbildningsnämnden inte gallrar uppgifter i Fronter, men att en gallringsutredning med bevarandeplan har påbörjats.

Att personuppgifter som inte längre behövs skall gallras är en av hörnstenarna i integritetsskyddslagstiftningen. Att samtliga personuppgifter, som behandlas i och för elevers skolgång, bevaras för all framtid kan enligt Datainspektionen utgöra ett integritetsintrång. Finns det ingen plan för vilka uppgifter som skall bevaras för framtiden och hur bevarandet skall gå till är det enligt Datainspektionen svårt att hävda att bevarandet är befogat.

I sammanhanget vill Datainspektionen upplysningsvis informera om vikten av att utbildningsnämnden även försäkras sig om att personuppgiftsbiträdet Fronter följer nämndens rutiner för bevarande och gallring.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen har påbörjat planeringen för de åtgärder som datainspektionen förutsätter. Följande åtgärder har vidtagits:

1. Utbildningsförvaltningen har beställt behörighetsförändring av Hannas systemleverantör att färdigställas till nästa systemuppdatering, den 10 maj. När förändringen är genomförd kan en lärare inte söka fram elever vid en annan skolenhet.
2. Förvaltningen har meddelat gymnasieskolorna att kommentarsfältet i Fronter frånvaro skall vara avstängt tills vidare. Fasta kommentarer kommer enligt planerna att införas i systemet och fältet tas i bruk igen när de är införda. Fritextfälten i portfolion begränsas till kommentarer mellan lärare och elev.
3. För Stockholms stad gäller att allmänna handlingar endast får gallras med stöd i lag, förordning eller beslut som fattas av stadsarkivet. För IT-systemet Fronter är det således stadsarkivets beslut som gäller. Utbildningsförvaltningen har beslutat att ta fram rutiner och riktlinjer för bevarande och gallring av personuppgifter för Fronter samt också för systemen Bosko, Stockholm skolwebb och Novaschem. Arbetet ska genomföras som ett projekt enligt stadens projektmodell Lilla Ratten och utmynna i en gallringsframställan till stadsarkivet. En beskrivning över arbetet med att ta fram rutiner och riktlinjer finns i projektdirektivet Gallring. Se bilaga 2.

Förvaltningen föreslår att förvaltningens tjänsteutlåtande med åtgärdsplan överlämnas som yttrande till datainspektionen.

Bilagor

1. Datainspektionens *Beslut efter tillsyn enligt personuppgiftslagen (1998:204) – PuL* (Diarienummer 1344-2009)
2. *Gallring, projektdirektiv*